

60-lecie

Herbapol
— Pruszków —

**Warszawskie Zakłady Zielarskie
„Herbapol”
w Pruszkowie
1951-2011**

NAGRODY

1. 2001, Złoty Lek, Saponarex
2. 2008, Eko-Laur Konsumenta, za Fito-Mix
3. 2008, Medal Europejski Business Centre Club
4. 2007, Medal Producenta Leków, kompleksowa oferta dla aptek, Czasopisma aptekarskie
5. 2003, Złoty Laur z listem gratulacyjnym Prezydenta RP
6. 2003, Hermes Eurodialog
7. 1997, Ziołowy Oskar, Debelizyna i Fitolizyna oraz 1998 za Neonormacol
8. 2004, 2008, Liderzy Eksportu
9. 2002, Ziołowy Oskar – Pectosol; 2005, Ziołowy Oskar – Fito-Mix
10. 2002, Europrodukt
11. 2004, Lider Eksportu w kategorii Udział w Eksporcie
12. 1997, Drzewko Życia za „Blżej Zdrowia, Blżej Natury”, Tramp, Calenfa, Herbadont B, Ziołowa (pasta do zębów)
13. 2007, URBS NOVA - nagroda Prezydenta Miasta Pruszkowa za rozwój gospodarczy
14. 2007, Eksport - Import, Fitolizyna
15. 2009, Stowarzyszenie Eksporterów Polskich, Nagroda: Wybitny Eksporter 2009

– Czuję się wyjątkowo dumny i zaszczycony tym, że właśnie w czasie, kiedy kieruję Warszawskimi Zakładami Zielarskimi „Herbapol” w Pruszkowie, uroczyste obchodzimy jubileusz 60-lecia powstania firmy. Każdy przycisną, że dzisiaj taka rocznica to jednak niecodzienne wydarzenie. I nie tylko dlatego, że w Polsce jest coraz mniej zakładów z taką imponującą metryką. Doczekać sześćdziesiątki w tych czasach - to jest naprawdę wielkie wydarzenie. A dokładając do tego fakt, że jest to całkowicie polska firma i że ma się całkiem dobrze - ręce same składają się do oklasków.

Z tej okazji chciałbym jakoś specjalnie uhonorować wszystkich naszych pracowników. Wszystkich, czyli tych obecnie zatrudnionych, ale także naszych seniorów, którzy korzystają z zasłużonych emerytur. Najprościej byłoby każdemu z osobna powiedzieć zrytualnie „dziękuję”. Za sześćdziesiąt minionych lat, za pasję i poświęcenie, za dobrą pracę, za ciekawe pomysły, za wytrwałość w dniach kryzysu i za uśmiech, kiedy szło lepiej. Wszyscy – cała dzisiejsza załoga i byli pracownicy - nie tylko tu w Pruszkowie, ale także w zakładzie w Strachówku, zasłużyli na szacunek i wyraz uznania.

Nie wypada także zapomnieć o naszych kooperantach, którzy również mają swój udział w kreowaniu tak pozytywnego wizerunku zakładu. Wszystkim Państwu składam wyraz najwyższego uszanowania i podziękowania.

Jubileusz Herbapolu wiąże się jednocześnie z inną, jeszcze bardziej okragłą i zdumiewającą rocznicą. Przywołuje w tym miejscu naszą słynną Fitolizynę, która od pięćdziesięciu lat jest obecna na krajowym rynku.

Powiedzieć w tym miejscu o niecodziennym wydarzeniu - byłoby za skromnie. Dodać, że to nieprawdopodobny sukces - to za mało. Aż trudno w to uwierzyć, że te nasze małe tubki z niepozorną zawartością, tak cenione przez pacjentów i chętnie zalecane przez lekarzy, są w naszej ofercie gwiazdą pierwszego blasku. Wiedzą o tym również odbiorcy z południowej granicy, którzy najwyraźniej pokochali Fitolizynę wielką miłością i są jej wierni od wielu, wielu lat.

Tak znaczące jubileusze zawsze wywołują wspomnienia i porównania z przeszłością. Najkrócej rzecz ujmując trzeba powiedzieć, że pruszkowski „Herbapol” w roku 2011 w niczym nie przypomina tego z roku 1951. To jest wprawdzie ten sam zakład, ale przecież nie taki sam. Przez te wszystkie minione lata z małej fabryczki przekształcił się w spory zakład z ugruntowaną pozycją w branży i stale powiększającą się rzeszą klientów. Potwierdzają to chociażby liczne nagrody i wyróżnienia, których imponująca kolekcja stale się nam powiększa.

Niezbędne, a przy tym wyjątkowo kosztowne inwestycje sprawiły, że przy ul. Ołówkowej nr 54 w Pruszkowie działa zakład, który potrafił pokonać niebezpieczne zakrety i odnaleźć się w nowej rzeczywistości ekonomicznej. Nowatorskie pomysły, nowe receptury i atrakcyjne produkty pokazują nasz zakład w zupełnie nowym świetle. Dzisiaj jesteśmy znani i szanowani. Nawet nasi konkurenci wyrażają się o nas z szacunkiem. Znamy tu wszyscy swoją wartość i swoje możliwości. Proponujemy klientom ofertę wnikliwie przemyślaną, dobrze przygotowaną i starannie wykonaną ze specjalnie wyselekcjonowanych ziół najwyższej jakości.

Sześćdziesięciolecie Zakładów jest także dobrą okazją do postawienia pytania o naszą przyszłość. Dla nikogo już chyba nie jest tajemnicą, że tematem wiodącym jest realizowany proces prywatyzacyjny. Dzisiaj za wcześniej wprawdzie na szczegóły, ponieważ nie zapadły w tej kwestii żadne ostateczne ustalenia, ale mam wewnętrzne przekonanie, że na tej drodze nic złego się nie stanie ani zakładowi, ani jego pracownikom w bliskiej i dalekiej przyszłości. Prywatyzacja to szansa na dalszy rozwój i umocnienie naszej pozycji rynkowej. Najważniejsze jest to, że Warszawskie Zakłady Zielarskie „Herbapol” w swojej wieloletniej historii wypracowały spory kapitał i zdobyły znaczące miejsce na rynku. Bez wątplenia pozwala to optymistycznie patrzeć w przyszłość.

Bądźmy dumni z tego, co udało się nam zrobić i zbudować.

Krzysztof Pawlak
Dyrektor WZZ „Herbapol” w Pruszkowie

To już sześćdziesiąt lat...

Dosłownie w kilka tygodni po wyzwoleniu Warszawy – w lutym 1945 roku – uruchomiona zostaje w Pruszkowie fabryka Farmaceutyczno-Chemiczna Adolf Gąsecki i Synowie S.A. Zatrudniająca wówczas 52 robotników firma dostarczała na rynek podstawowe leki. Przed wojną był to znany, nie tylko w Polsce, zakład aptekarza Adolfa Gąseckiego z ul. Belwederskiej w Warszawie. Tu właśnie produkowano wówczas słynne proszki „z kogutkiem”, syrop tonizujący i wiele innych specyfików. W Pruszkowie natomiast miał powstać zakład, w którym A. Gąsecki planował uruchomić produkcję witaminy C. Do roku 1939 inwestor zdążył tu postawić jedynie mury fabryki.

Przedwojenni właściciele nie mieli jednak żadnych szans na prowadzenie fabryki w latach powojennych. W roku 1950 nad firmą „Mokotowska Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna Adolf Gąsecki i Synowie Spółka Akcyjna w Warszawie, Oddział w Pruszkowie” ustanowiony został przymusowy zarząd państwowy. Powierzono go Zjednoczonym Zakładom Przemysłu Farmaceutycznego, Przedsiębiorstwo Państwowe Wyodrębnione. Rok później (1951) przeorganizowano je na Warszawskie Zakłady Surowców Zielarskich z siedzibą w stolicy. I właśnie od tego roku zaczęto pisać historię naszej firmy.

Decyzją ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu z dnia 8 kwietnia 1958 roku siedzibę zakładów przeniesiono ze stolicy do Pruszkowa. W czerwcu 1959 roku specjalnym zarządzeniem ministerialnym zmieniono przedsiębiorstwo nazwę na stosowaną do dnia dzisiejszego: Warszawskie Zakłady Zielarskie „Herbapol”.

Przełom lat 50. i 60. oraz lata siedemdziesiąte to dalszy rozwój zakładów i stale zwiększająca się produkcja zielarska. Właśnie w tym okresie powstała znana i ceniona przez klientów Fitolizyna, czyli pasta lecznicza do sporządzania zawiesiny doustnej. Dokładnie 6 stycznia 1961 roku Ministerstwo Zdrowia wydało zezwolenie na produkt leczniczy pod nazwą Fitolizyna do stosowania w zakażeniach i zapaleniach, w kamicy nerkowej, w przewlekłych zapaleniach miedniczek nerkowych i nerek na tle kamicy. Z prostego wyliczenia wynika zatem, że mamy do czynienia z wyrobem istniejącym na rynku od 50 lat! „Herbapol” w kolejnych latach wprowadzał na rynek dalsze produkty lecznicze wytwarzane na bazie ziół: Cholegran, Urogran, Normogran, Gastrogran, Reumogran, Solaren, Betasol, Herbogastrin, Pectosol, Hemostin, Rubiolizyna, Sanofil, Nervogran, Neonormacol, Azulan, Sylimarol, Fitoven, Seboren i wiele, wiele innych. W latach 70. działalność zakładu obejmuje kontraktację i skup ziół, produkcję zielarską, farmaceutyczną, olejki, wyciągi i kosmetyki.

Lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte XX wieku to wejście WZZ „Herbapol” w produkty kosmetyczne oraz powiększenie oferty o produkty farmaceutyczne. Na rynku pojawiają się m. in. pasty do zębów, kosmetyczna i lecznicza, zioła jednorodne, seria leczniczych mieszanek ziołowych Fito-Mix, Debelizyna, Reumosol czy maseczki ziołowe. W roku 1994 resort zdrowia wydał pozwolenie na produkcję i sprzedaż wielu rodzajów ziół, od kłącza perzu i kory dębowej, poprzez korzeń mydlnicy i prawoślazu, a na liściu brzozy, nasieniu lnu, owocu bzu czy kopru włoskiego skończywszy.

Plan geodezyjny pod budowę fabryki w Pruszkowie

Mury obecnego budynku farmaceutycznego, 1939 r.

Opakowanie proszków od bólu głowy z „Kogutkiem”.

Od czasu pierwszej rejestracji Fitolizyny w ówczesnym Związku Radzieckim w lutym 1980 stale przybywało oficjalnych rejestracji niektórych produktów w poszczególnych republikach ówczesnego Związku Radzieckiego. W roku 1994

na Ukrainie, a w roku 1995 w Białorusi zarejestrowano Fitolizynę. W roku 1996 Rosja zarejestrowała Azulan, a w roku 1997 Fitolizyna weszła oficjalnie na rynki Kazachstanu i Gruzji.

Od połowy roku 2001 WZZ „Herbapol” miały także Zarządcę Komisarycznego i wymuszony sytuacją ekonomiczną program naprawczy. Po trzech latach zakładem kierował już zarząd i ustanowiona Rada Nadzorcza sprawująca stały nadzór nad działalnością firmy.

Zgodnie z przyjętym harmonogramem dotyczącym złożenia dokumentacji dostosowanej do obowiązujących wymagań Prawa Farmaceutycznego w roku 2007 prowadzono prace nad harmonizacją wszystkich produktów farmaceutycznych wytwarzanych w zakładach. Został przeprowadzony także proces przygotowawczy do certyfikacji GMP. W tym samym roku podjęto prace nad procesem certyfikacji HACAP na herbatki ziołowe. Kontynuowano również czynności związane z walidacją, analizą ryzyka i optymalizacją procesu wytwarzania poszczególnych preparatów.

W roku 2010, pomimo trwających, niebezpiecznych dla firmy czynników rynkowych (utrata całkowita i części wskazań dla ośmiu produktów na rynku krajowym oraz brak sprzedaży Fitolizyny na rynek rosyjski we wrześniu i październiku,) celem strategicznym była kontynuacja działań dla dalszego rozwoju firmy. M.in. Zakłady uzyskały zgodę na nową szatę graficzną siedmiu ziół prostych w Urzędzie Rejestracji Leków. W miejsce produktu leczniczego Fito-Mix IV wprowadzony został nowy produkt – suplement diety – Herbatka ziołowa dla matek karmiących wspomagających laktację. W nowych opakowaniach pokazały się pojedyncze zioła w formule „czyste zioła” dla rynku spożywczego. Zakończone zostały główne prace nad generalną modernizacją linii past leczniczych. Uruchomiona została i walidowana do produkcji farmaceutycznej linia konfekcji oraz nowa wyparka automatyczna z odzyskiem alkoholu.

W tym samym roku powstały nowe wyroby – suplementy diety. Jest to pierwszy w ofercie Herbapolu syrop bezalkoholowy Pectosolwit C Junior dla dzieci oraz pierwsze tabletki profilaktyczne Herbarutin C. Powstał także bezalkoholowy profilaktyczny syrop dla dzieci Herbarutin C Junior. Dokończone zostały ponadto prace przygotowawcze nad tabletkami do ssania na gardło Gardloseptin – pierwsze takie w ofercie Herbapolu.

WZZ „Herbapol” już od sześćdziesięciu lat specjalizują się w produkcji wyrobów wytwarzanych na bazie wyciągów ze starannie wyselekcjonowanych ziół. Dotychczasowe, wieloletnie doświadczenie, poparte olbrzymią wiedzą pracowników i znaczącymi inwestycjami pozwalają dzisiaj na zaproponowanie klientom wielu produktów nie tylko oryginalnych, ale także wyjątkowo skutecznych i w pełni bezpiecznych.

Wprowadzonymi niedawno zasadami GMP (Dobrej Praktyki Wytwarzania) są już objęte wszystkie fazy wytwarzania wyrobów, od skupu surowców, poprzez właściwy proces produkcyjny, a na gotowych wyrobach oraz ich dystrybucji skończywszy.

Pracownicy WZZ „Herbapol” Pruszków, lipiec 2011 r.

ФИТОЛИЗИН
Растительный препарат для лечения
заболеваний мочевых путей

Fitolizyna - 50 lat na rynku

Wertując archiwalne dokumenty WZZ Herbapol pod datą 6 stycznia 1961 roku znaleźć można niepozorną z wyglądu informację o decyzji ówczesnego Ministerstwa Zdrowia, które wydało zezwolenie na produkt leczniczy oferowany pod nazwą Fitolizyna, przeznaczony do stosowania w stanach zapalnych dróg moczowych i w kamicy dróg moczowych. Kilkanaście stron dalej można znaleźć kolejną notatkę: 17 lutego 1980 - rejestracja Fitolizyny w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Można w tym momencie powiedzieć krótko: i tak to się zaczęło... Triumfalny, chociaż okresowo nieco wolniejszy pochod pasty do odbiorców za wschodnią granicą trwa do dzisiaj. I nie ma słowa przesady w tytułowym stwierdzeniu, że Fitolizyna to najprawdziwsza gwiazda WZZ Herbapol.

Pięćdziesięcioletnia (!) obecność tej pasty leczniczej na krajowym rynku jest prawdziwym ewenementem. Wytwarzana według polskiej receptury, w polskiej firmie i z polskich surowców od wielu lat polecana jest kolejnym pacjentom przez kolejnych lekarzy.

Dzięki unikalnej kompozycji ziół skutecznie wspomaga proces leczenia i profilaktykę stanów zapalnych, infekcji czy kamicy dróg moczowych. Działając moczopędnie, przeciwzapalnie, przeciwbakteryjnie, rozkurczająco i przeciwbólowo z bardzo dobrym rezultatem stosowana jest w leczeniu zakażeń i stanów zapalnych dróg moczowych, kamicy dróg moczowych oraz w profilaktyce kamicy dróg moczowych.

Sztandarowy produkt WZZ Herbapol może być zatem nie tylko uzupełnieniem w terapii zakażeń dróg moczowych z użyciem antybiotyku (np. cefalosporyny) lub chemioterapeutyku (fluorochinolonu). Z wyjątkowo dobrym skutkiem może również wspierać kontynuowaną antybiotykoterapię, przez co zwiększa wyraźnie jej skuteczność i jednocześnie zmniejsza ryzyko nawrotów infekcji. Fitolizyna wspomaga także leczenie kamicy dróg moczowych oraz ułatwia usuwanie tzw. piasku nerkowego np. po zabiegach litotrypsji. Stosowana okresowo stanowi wyjątkowo skuteczną profilaktykę kamicy dróg moczowych.

Postać farmaceutyczna Fitolizyna – doustna pasta – znacznie zwiększa jej biodostępność oraz skuteczność działania.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Klientów zespół specjalistów WZZ Herbapol stara się jeszcze bardziej udoskonalić ten produkt, m.in. zapoznając się z opiniami klientów. Służyły temu m. in. badania prowadzone w łódzkim Centrum Zdrowia Matki Polki, a dotyczące zastosowania Fitolizyny w leczeniu bakterii u kobiet ciężarnych. Zaawansowane są również prace nad nową postacią preparatu. Elastyczne kapsułki z Fitolizyną w środku zdecydowanie zwiększą komfort terapii przy niezmiennie wysokiej i potwierdzonej skuteczności.

Nieprzypadkiem zatem w kolejnej edycji prestiżowego konkursu Teraz Polska 2010 r. właśnie Fitolizyna z Pruszkowa zyskała uznanie jury i otrzymała nominację do finału tego cenionego w kraju konkursu.

Oddzielnie potraktować trzeba eksport Fitolizyny do odbiorców za wschodnią granicę. Kroniki pokazują ekspansję pasty: maj 1994 – rejestracja na Ukrainie, kwiecień 1995 – rejestracja na Białorusi, listopad tego roku – rejestracja w Mołdawii, Kirgistanie i Uzbekistanie. Rok 1997 – rejestracja w Kazachstanie i w Gruzji.

Dzisiaj Fitolizyna, pięćdziesięcioletnia gwiazda WZZ Herbapol, nadal świeci pełnym blaskiem. Znajdą ją, cenią i chętnie stosują kolejne pokolenia pacjentów.

Wszystkiego najlepszego z okazji jubileuszu!
I jeszcze przynajmniej 50. lat takich sukcesów.

- Specyfika rynku wschodniego nie da się porównać z żadnym innym. Zajmuję się eksportem w „Herbapolu” od roku 2003 i prowadziłam rozmowy handlowe z różnymi klientami, ale tereny byłych republik byłego Związku Radzieckiego są jedyne w swoim rodzaju. Negocjacje są tam zawsze wyjątkowo trudne, i to od pierwszego zdania. Wybierając się do nich trzeba mieć sporo cierpliwości, jeszcze więcej czasu no i oczywiście dobry towar. Fitolizyna jest tam dobrze znana, ale i tak negocjacje handlowe przypominają misterium. Rozmawiamy o wszystkim, o przyjaźni, o życiu i o rodzinie. Nie wolno nikogo poganiać, trzeba raczej okazać szacunek, czasem rzucić żart. Nikt tam nie ukrywa, że najwyższą ceną sobie właśnie kontakt osobisty, że wolą rozmawiać z kimś, kogo już poznali i z kim już współpracowali. Od razu na przegranej pozycji stoją ci, którzy wpadają tam jak po ogień i którzy ponaglają gospodarzy, ciągle patrząc na zegarek.

- A ja cierpliwie odpowiadam na wszystkie pytania i zachowuję spokój. Czekam na moment, w którym zaczną się twarde negocjacje, które zmierzają m.in. do tego, aby otrzymać stuprocentową przedpłatę za nasz produkt, bo nie ukrywam, że właśnie płatności to super - trudny temat. Moi rozmówcy akcentują fakt, że ich partnerem jest firma państwowa, a to jest dla nich pewny kontrahent. Bez wątpienia pomaga mi w pracy z nimi bardzo dobra znajomość języka rosyjskiego. Nie potrzebuję zatem tłumaczy, w związku z tym jestem dla nich prawdziwym partnerem w rozmowach. I widać moja taktyka sprawdza się, bo udało się nam wejść mocno na tamte rynki, a eksport stanowi około 67 proc. obrotów „Herbapolu”. Ktoś powiedział mi ostatnio, że nasza Fitolizyna jest prawdziwą gwiazdą w ofercie Zakładów. Nie ukrywam, że bardzo mi się to spodobało i nieustannie pracuję z całym sił, by świeciła jak najmocniej...

Historyczne dokumenty rejestracji Fitolizyny

Danuta Smak
zastępca Dyrektora ds. Handlu i Marketingu

	PRODUKCJA (SZT)	SPRZEDAŻ (SZT)
1985	1 704 085	BRAK DANYCH
1986	2 528 796	BRAK DANYCH
1987	2 891 050	BRAK DANYCH
1988	3 165 632	BRAK DANYCH
1989	2 830 200	BRAK DANYCH
1990	807 145	BRAK DANYCH
1991	2 377 628	BRAK DANYCH
1992	1 013 246	230 000
1993	1 159 149	1 731 066
1994	985 021	1 106 324
1995	1 561 848	1 469 108
1996	1 621 143	1 551 108
1997	1 864 020	1 902 431
1998	1 137 130	1 201 900
1999	725 030	696 250
2000	977 100	932 020
2001	1 401 789	1 434 640
2002	1 468 295	1 549 600
2003	1 871 310	1 795 042
2004	2 267 621	2 251 655
2005	2 500 200	2 477 150
2006	2 688 578	2 620 547
2007	2 952 128	2 944 944
2008	2 976 165	2 633 834
2009	2 495 896	2 196 284
2010	1 335 248	2 142 427

Chromatograf ciekowy.

Bez dobrze zaplanowanego procesu inwestycyjnego i harmonogramu remontów trudno sobie wyobrazić prawidłowe funkcjonowanie Zakładów. Każdego roku konsekwentnie podejmowane były liczne działania mające na celu modernizację bazy oraz wymianę posiadanych maszyn i urządzeń. Poniżej przedstawiamy niektóre z tych działań od roku 2005, z konieczności w dużym skrócie, kiedy to kontynuowano prace związane z dostosowaniem standardów produkcji do wymogów GMP – Dobrej Praktyki Wytwarzania.

Rok 2005

- Zakończenie adaptacji budynku pod hurtownię firmową
- Zakończenie modernizacji magazynu wyrobów gotowych
- Zakup dwóch samochodów: osobowego i ciężarowego
- Zakup i montaż systemu produkcji wody oczyszczonej
- Nowe urządzenia otrzymuje laboratorium kontroli jakości
- Wymiana okien w budynku produkcji farmaceutycznej
- Remont laboratorium kontroli jakości
- Remont pomieszczeń magazynowo-produkcyjnych w Oddziale Strachówko.

Wydatki na inwestycje ze środków własnych wyniosły blisko 450 tys. PLN. Wartość prowadzonych remontów – 3 839 tys. PLN

Rok 2006

- Strachówko: adaptacja pomieszczeń przeznaczonych na laboratorium, nowa kotłownia, remont instalacji elektrycznej oraz budynku biurowego
- Pruszków: zakup dźwigu towarowego
- Zakup 10 sztuk samochodów dla przedstawicieli
- Remont ciągu produkcyjnego Debelizyny
- Remont I i II piętra budynku produkcji zielarskiej

Wydatki na inwestycje pochodziły w całości ze środków własnych i wyniosły 765,3 tys. PLN. Na remonty, konserwacje i naprawy bieżące wydatkowano 1 948,4 tys. PLN

Rok 2007

- Kompleksowe prace w Strachówku: adaptacja pomieszczeń laboratorium, kotłownia przy laboratorium, wiata przy magazynie, łącznik między budynkami, wiata, świetlica
- droga dojazdowa, modernizacja budynku biurowego
- Pruszków: nowa studnia, modernizacja kotłowni, system telewizji dozorowej, mieszalniki z automatyką, wentylacja w pomieszczeniach granulatów, klimatyzacja w budynku produkcji zielarskiej

Wydatki na inwestycje w kwocie 3 874 708,61 PLN w całości pochodziły ze środków własnych

Rok 2008

- Prace modernizacyjne w Strachówku: kotłownia, łącznik między budynkami, świetlica
- Pruszków: modernizacja kotłowni, budowa magazynu surowców oraz zakupu specjalistycznego sprzętu i systemów do laboratorium

Rok 2009

- Prace modernizacyjne w Strachówku: pomieszczenia mieszalnika, kanalizacja sanitarna i kanalizacyjno-deszczowa, podajnik surowców zielarskich, instalacja wentylacyjna, stacja uzdatniania wody procesowej w budynku produkcji farmaceutycznej
- Pruszków: budowa magazynu surowców, zbiornik na wyroby akcyzowe, kanalizacja przy budynku magazynowym, pomieszczenia produkcji kosmetyków i linii past leczniczych, instalacja i montaż agregatów prądotwórczych, stacja do oczyszczania wody, mieszalnik z automatyką, rozdrabniacz spożywczy na produkcję oraz zakupy: urządzenie Partner-P z ramionami, zmywarka Wimpla, klimatyzator De Longi, klimatyzator do laboratorium, łaźnia ultradźwiękowa z pokrywą i koszem, wagi analityczne, spektrofotometr, spektrometr absorpcji atomowej, serwer wraz z osprzętem, przesiewacz wibracyjny, młyn Mukf-500, polarymetr, samochody Skoda dla przedstawicieli, wózek widłowy

W roku 2009 podejmowane były liczne działania mające na celu ulepszenie oraz wymianę i uzupełnienie maszyn i urządzeń; nakłady na ten cel wyniosły 737,5 tys. PLN. Wartość prac remontowych: 1 918,7 tys. PLN.

Rok 2010

- Prace modernizacyjne w Strachówku: pomieszczenia produkcyjne w budynku magazynowo-produkcyjnym pokrycia dachowe
- Pruszków: magazyn surowców, zbiornik na wyroby akcyzowe, plac manewrowy, linia past leczniczych, linia rozlewnicza, instalacja ciepła technologicznego pakowania past, zbiornik gliceryny oraz zakup: waga cztero-czujnikowa, separator magnetyczny kratowy, klimatyzator MDF, osuszacz kondensacyjny, system telekomunikacyjny, tubiarka Nordenmatic, kartoniarka Nordenpac, wyparka, waga przelotowa, samochody Skoda Fabia i Octavia, chromatografy – gazowy i ciekawy oraz sprzęt laboratoryjny.

Nakłady łącznie wyniosły 2 195,1 tys. PLN. Szczegóły przedstawiały się następująco: budowa i modernizacja budynków i budowli – 1 939,9 tys. PLN, modernizacja i zakup urządzeń technicznych – 246,2 tys. PLN, zakup wartości niematerialnych i prawnych (znak towarowy) – 9,0 tys. PLN. Zakupy maszyn rozliczane w leasingu wyniosły 2 564,4 tys. PLN.

Strachówko: nowy mieszalnik.

Super inwestycja w ciągu past leczniczych

Pakowanie Fitolizyny.

Tym samym rozpoczęło się odzyskiwanie alkoholu powrotnego dla powtórnego użycia w procesie produkcyjnym – zgodnie z pozwoleniem Urzędu Rejestracji Leków. Uzyskane oszczędności są już liczone w setkach tysięcy złotych. Praktycznie zużywa się obecnie około 60 proc. mniej czystego spirytusu farmaceutycznego.

A to jeszcze nie koniec tej inwestycji. Specjalną posadzkę elektrostatyczną wykonała firma M+W Process Industries, a pozostałe prace towarzyszące – ekipy własne Herbapolu.

Wspomnieć trzeba także o nowoczesnej wadze płozowej firmy RADWAG, która przeznaczona jest do ważenia w zbiorniku skroplin alkoholu etylowego, alkoholu etylowego oraz wody oczyszczonej.

Zintegrowana linia produkcyjna pakowania past leczniczych (firma Norden Sirius Machinery Group) służąca do napełniania produktu w tuby metalowe lub plastikowe, spięta jest transporterem z wagą dynamiczną Garvens Mettler-Toledo i z kartoniarką Nordenpac pakującą tuby z produktem i ulotką w pudełeczka kartonowe. Tuby metalowe (aluminiowe) są napełniane i zamykane poprzez zawijanie końca. Natomiast plastikowe – są napełniane i zamykane poprzez zgrzewanie za pomocą gorącego powietrza. W obydwu przypadkach tuby są także znakowane datą ważności wyrobu i numerem serii.

Kolejnym nowym urządzeniem jest tu super – waga kontrolna Garvens, która ma m. in. układ pamięci mieszczący 100 produktów, trzy zakresy ważenia oraz szeroką gamę opcji i różnych akcesoriów.

Kartoniarka Nordenpac może działać w trybie ciągłym z prędkością do 120 tub na minutę. Jest wyposażona w system nadruku numeru serii i daty ważności produktu na kartoniku. Bezpośrednio z kartoniarką współpracuje automat GUK z firmy Falzmaschinen Griesser & Kunzmann GmbH, który jest przeznaczony do składania ulotek o określonych wymiarach.

Wspomnieć trzeba także o nowej aranżacji pomieszczeń produkcyjnych opakowania past, o zainstalowanym tam nowym systemie ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji HVAC. Do tej imponującej listy dopisać trzeba prace modernizacyjne w pomieszczeniu sprężarkowni oraz spory zakres działań w pomieszczeniu, w którym znajduje się zbiornik na glicerynę.

Wszystkie powyższe inwestycje oraz zrealizowane prace modernizacyjne i ogólnie-remontowe, wyjątkowo kosztowne (łącznie około 5 mln PLN) i pracochłonne, już przekładają się na lepszą jakość oferowanych wyrobów i lepsze warunki pracy załogi.

Stale inwestujemy i stale modernizujemy Zakład. Najwięcej zmieniło się ostatnio w ciągu produkcyjnym past leczniczych. Praktycznie zakończona została duża inwestycja, która już przynosi Zakładom wymierne korzyści.

Zainstalowany został m.in. nowoczesny aparat próżniowy (wyparka) do próżniowego odparowywania alkoholu etylowego i wody przy zagęszczaniu alkoholowych i wodnych wyciągów z ziół. Połączony ze zbiornikiem magazynowym i skraplaczem został wyprodukowany w zakładach SPOMASZ w Pleszewie. Teraz skroplone opary gromadzące się w dolnej części skraplacza odciągane są za pomocą pompy próżniowej i przetłaczane do zbiornika magazynowego.

Wyparka ze zbiornikiem.

Lista wyrobów produkowanych do 2009 r.

AZULAN. BALSAM DO CIAŁA BIOFORM. BALSAM DO RĄK BIOFORM. BETAGRAN. BETASOL. CALENFA PŁYN DO HIGIENY INTYMNEJ. CHOLEGRAN. DEBELIZYNA. DLA MATEK KARMIAĄCYCH, SUPLEMENT. EM-KO EMULSJA KONDYCUJĄCA DO WŁOSÓW. FITOLIZYNA. FITO-MIX 01 ZIOŁA PRZECIWGORĄCZKOWE I NAPOTNE. FITO-MIX 02 ZIOŁA WYKRZTUŚNE. FITO-MIX 03 ZIOŁA PRZECIWAŚMATYCZNE. FITO-MIX 04 ZIOŁA MLEKOPĘDNE. FITO-MIX 05 ZIOŁA OSŁANIAJĄCE. FITO-MIX 06 ZIOŁA PRZECIWKO NADKWASOCIE. FITO-MIX 07 ZIOŁA POPRAWIAJĄCE TRAWIENIE. FITO-MIX 08 ZIOŁA PRZECIWTRĄDZIKOWE. FITO-MIX 09 ZIOŁA PRZECIWBIEGUNKOWE. FITO-MIX 10 ZIOŁA PRZECZYSZCZAJĄCE. FITO-MIX 11 ZIOŁA PRZECIWRHEUMATYCZNE. FITO-MIX 12 ZIOŁA ŻÓŁCIOPĘDNE. FITO-MIX 13 ZIOŁA MOCZOPĘDNE. FITO-MIX 14 ZIOŁA DO ZMNIEJSZANIA NADWAGI. FITO-MIX 15 ZIOŁA USPOKAJAJĄCE. FITO-MIX 16 ZIOŁA ŁAGODZĄCE - NA HEMOROIDY. FITO-MIX 17 ZIOŁA PRZECIWLIPIDENII DO OBNIŻENIA TŁUSZCZU WE KRWI. FITOVEN. GASTROGRAN. HEMOSTIN. HERBADONT B PASTA DO ZĘBÓW. HERBATKA BANKIETOWA FIX. HERBATKA MALINOWA HERBATKA NASTROJOWA FIX. HERBATKA ORZEŹWIĄJĄCA FIX. HERBATKA ŚNIADANIOWA FIX. HERBATKA ŚWIATECZNA FIX. HERBATKA Z DZIKIEJ RÓŻY. HERBATKA ŻURAWINOWA. HERBOGASTRIN. KADZIDŁO KOŚCIELNE. KAJA SZAMPON PŁUPIEŻOWY. KŁĄCZE PERZU. KORA DĘBOWA. KORA KRUSZYN. KORZEŃ ŁOPIANU. KORZEŃ MYDLNICY. KORZEŃ PRWOŚLAZU. KOSZYCZEK NAGIETKA. KOSZYCZEK RUMIANKU. KREM DO RĄK ALOES-ARNIKOWY. KREM NA DZIEŃ BIOFORM. KREM NA NOC BIOFORM. KREM POD OCZY BIOFORM. KROPLE USPOKAJAJĄCE. KWIAT MALWY CZARNEJ. KWIAT NAGIETKA. KWIATOSTAN KOCANEK. KWIATOSTAN LIPY. LIŚĆ BRZOZY. LIŚĆ MELISY. LIŚĆ MIĘTY PIEPRZOWEJ. LIŚĆ POKRZYWY. LIŚĆ SZALWIIMAJERANEK MASECZKA ALOESOWA. MASECZKA KOLAGENOWA. MASECZKA KWIAT BZU. MASECZKA KWIAT LIPY. MASECZKA KWIAT NAGIETKA. MASECZKA LIPOSOMOWA. MASECZKA ŁOPIANOWA. MASECZKA MIODOWA. MASECZKA ŚCIAGAJĄCA. MASECZKA TYMIANKOWA. MASECZKA ŻEŃSZENIOWA. NASIENIE LNU. NASIONA KOZIERADKI. NEOFITOLIZYNA. NERVOGRAN. NOEONORMACOL. NORMOGRAN. OWOC BZU CZARNEGO. OWOC KOPRU WŁOSKIEGO FARMACEUTYCZNY. OWOC KOPRU WŁOSKIEGO, SUPLEMENT. PASTA DO ZĘBÓW ALOESOWA HERBADENT. PASTA DO ZĘBÓW ALOESOWO-MALINOWA HERBADENT. PASTA DO ZĘBÓW BERGENIA HERBADENT. PASTA DO ZĘBÓW MIĘTOWA FORTE HERBADENT. PASTA DO ZĘBÓW MIĘTOWA HERBADENT. PASTA DO ZĘBÓW ZIOŁOWA. PECTOSOL. PECTOSOL UKRAINA. PROSTALIZYNA. PURGANSEN. REUMOGRAN. REUMOSOL. RUBIOLIZYNA. SANOFIL. SAPONAREX. HERBADIABET. HERBAURIN. HERBAGASTER. HERBARELAX. HERBADREAM. HERBAPURIF. SEBOREN. SOLAREN. SYLIMAROL. SZAMPON CHMIELOWY. SZAMPON DO WŁOSÓW FLOS. SZAMPON JAGA. SZAMPON ŁOPIANOWY. SZAMPON NELA. SZAMPON POKRZYWOWY. SZAMPON SARA. SZAMPON SKRZYPOWY. SZAMPON TATARAKOWY. TONIK BIOFORM. TONIK KONDYCUJĄCY DO WŁOSÓW CIEMNYCH. TONIK KONDYCUJĄCY DO WŁOSÓW JASNYCH. TRAMP BALSAM DO STÓP. TROJANKA LITEWSKA. UROGRAN VITAVA I, PRZYPRAWA DO ZUP. VITAVA II, PRZYPRAWA DO ZUP. VITAVA III, PRZYPRAWA DO FLAKÓW DROBNIOWYCH. VITAVA IV, PRZYPRAWA DO MIĘSA PIECZONEGO. VITAVA V, PRZYPRAWA DO MIĘSA DUSZONEGO. VITAVA VI, PRZYPRAWA DO RYB. WYCIĄG BRZOZOWY „INCO”. WYCIĄG DO KĄPIELI PIANOWYCH. WYCIĄG DO WODY POKRZYWOWEJ. WYCIĄG Z KORZENIA LUBCZYKA PŁYNNY. WYCIĄG Z KWIATU RUMIANKU PŁYNNY. WYCIĄG Z LIŚCIA POKRZYWY PŁYNNY. WYCIĄG Z SZYSZEK CHMIELU. WYCIĄG Z ZIELA BAZYLI PŁYNNY. WYCIĄG Z ZIELA ESTRAGONU PŁYNNY. WYCIĄG ZIOŁOWY DO SZAMPONU. ZIELE BAZYLI. ZIELE DZIURAWCA. ZIELE FIOŁAK TRÓJBARWNEGO. ZIELE KRWAOWNIKA. ZIELE RDESTU PTASIEGO. ZIELE SERDECZNIKA. ZIELE SKRZYPU POLNEGO. ZIELE TYMIANKU.

Lista wyrobów produkowanych w roku 2011

Specyfiki ziołowe z wyciągów płynnych

AZULAN HERBAPOL PRUSZKÓW, BETASOL, HERBOGASTRIN, KROPLE USPOKAJAJĄCE, PECTOSOL, SEBOREN, SOLAREN, SYLIMAROL, REUMOSOL

Pasty lecznicze

DEBELIZYNA, FITOLIZYNA, PROSTALIZYNA

Aerozole lecznicze

SANOFIL

Granulaty ziołowe

CHOLEGRAN W KARTONIKU, NERVOGRAN W KARTONIKU

Zioła paczkowane farmaceutyczne Fix

LIŚĆ MIĘTY FIX, LIŚĆ POKRZYWY FIX, LIŚĆ SZALWII FIX, KOSZYCZEK RUMIANKU FIX, KWIATOSTAN LIPY FIX, ZIELE DZIURAWCA FIX

Zioła paczkowane farmaceutyczne

KORA DĘBU, NASIONA LNU

Mieszanki ziołowe

FITO – MIX XIV DO ZMNIEJSZANIA NADWAGI, FITO – MIX XV – USPOKAJAJĄCE

Środki dietetyczne specjalnego przeznaczenia żywieniowego

HERBATKA ZIOŁOWA - OWOC KOPRU WŁOSKIEGO, HERBATKI OWOCOWE I ZIOŁOWE, HERBATKA MALINOWA, HERBATKA Z DZIKIEJ RÓŻY, HERBATKA ŻURAWINOWA, HERBATKA ZIOŁOWA DLA MATEK KARMIAJĄCYCH WSPOMAGAJĄCA LAKTACJĘ

Suplementy diety

HERBADIABET – RÓWNOWAGA CUKROWA, HERBAURIN – WSPOMAGANIE UKŁADU MOCZOWEGO, HERBAGASTER – WŁAŚCIWE TRAWIENIE, HERBARELAX – WALCZY ZE STRESEM, HERBADREAM – UŁATWIA ZASYPIANIE, HERBAPURIF – SKUTECZNE OCZYSZCZANIA, PECTOSOLVIT C JUNIOR, HERBARUTIN C, HERBARUTIN C JUNIOR, HERBAMAG + B6, GARDLOSEPTIM, ŻURAWINA 400 MG + C

Historia wdrażania GMP – Dobrej Praktyki Wytwarzania

Macerator nowy...

na okien, glazura na ścianach, kompleksowa modernizacja linii technologicznych i wymiana urządzeń produkcyjnych. Do tego modernizacja wentylacji oraz instalacji wodnej, rozgraniczenie oznaczonych stref produkcyjnych, modernizacja laboratorium. Stworzono także pełną dokumentację – historię powstawania każdego wyrobu. Ustalono całkowicie nowe zasady współpracy z dostawcami surowców, powstały plany szkoleń kadry kierowniczej i pracowników, ustalono kolejność przeprowadzenia prac walidacyjnych na wydziałach produkcyjnych.

Działania poprzedzające wprowadzenie zasad GMP – Dobrej Praktyki Wytwarzania dotyczyły także wszystkich budynków, wszystkich pomieszczeń oraz otoczenia zakładu.

Pomieszczenia produkcyjne, pomocnicze, socjalne i sanitarne zostały rozmieszczone tak, aby drogi technologiczne się nie krzyżowały. Wszystkie pomieszczenia zostały sklasyfikowane wg stref czystości. Uregulowano dostęp do pomieszczeń produkcyjnych osób nieupoważnionych. Opracowano plany pomieszczeń z podziałem na strefy higieny, ruch osób i materiałów.

Na liście działań koniecznych do realizacji znalazły się również: ogrodzenie, place manewrowe i postojowe, trawniki, sposób postępowania z odpadami jak również zabezpieczenia przed wnikaniem do budynków szkodników, owadów czy zanieczyszczeń z zewnątrz.

Podjęte działania dotyczyły także Oddziału w Strachówku, obszar: skupu, magazynowania i wstępnej obróbki surowców zielarskich, w którym wydzielono odpowiednie strefy wytwarzania. Wykonywana praca odbywała się według ustalanych harmonogramów, z zachowaniem odpowiedniego nadzoru kompletowania partii surowca, warunków przechowywania jak również warunków transportu pod względem higieny.

Dział techniczny działający od 1998 roku wg planu napraw i konserwacji zajmował się wszystkimi maszynami i urządzeniami.

Wdrożono Plan Higieny określający zasady czyszczenia urządzeń, pomieszczeń produkcyjnych oraz zachowania się personelu w obszarze wytwarzania m. in. sposobu ubioru pracowników w wydzielonych strefach higieny, sposobu mycia rąk oraz wymagań zdrowotnych personelu.

W ślad za wszystkim opisanymi wyżej działaniami ruszyły liczne szkolenia – nie tylko dla nowych pracowników, ale także okresowe, specjalistyczne i uzupełniające. Udział załogi w tych spotkaniach jest również rejestrowany i archiwizowany.

Przygotowania do wdrożenia zasad GMP nie ominęły dostawców surowców zielarskich, materiałów wyjściowych i opakowań. Uporządkowano kryteria oceny dostawców oraz wprowadzono udokumentowany system kwalifikowania dostawców.

Ogrom wykonanej pracy opłacił się. Główny Inspektor Farmaceutyczny po przeprowadzeniu dwóch specjalistycznych audytów dopuścił WZZ Herbapol do funkcjonowania i produkcji leków. Zasady GMP są przy tym w zakładzie przez cały czas doskonalone, kadra i pracownicy wiedzą, że dobre systemy jakości to nieustanna walka o coraz lepszy, bezpieczniejszy produkt w trosce o konsumenta. Kilkuletnia batalia o wprowadzenie zasad Dobrej Praktyki Wytwarzania, w skład której weszła Dobra Praktyka Higieniczna, przyniosła firmie same korzyści: od poprawy warunków pracy załogi po gwarancję najwyższej jakości wytwarzanych tu produktów.

Historia wdrożenia GMP – Dobrej Praktyki Wytwarzania sięga roku 1997, kiedy to WZZ Herbapol stanęły przed koniecznością uzyskania wymaganych przepisami koncesji na produkcję. Wszystkie firmy farmaceutyczne w Polsce musiały do końca roku 1998 wystąpić o taką koncesję do Ministerstwa Zdrowia, który wydawał ją na wniosek Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego, po zasięgnięciu opinii Instytutu Leków. Warunkiem koniecznym do uzyskania takiej koncesji było wprowadzenie Dobrej Praktyki Wytwarzania (GMP).

Dla WZZ Herbapol oznaczało to prawdziwą walkę o byt. I wprowadzicie nieco wcześniej kadra kierownicza produkcji i kontroli jakości uczestniczyła w specjalistycznych szkoleniach, to jednak dopiero w obliczu podanego terminu zaczęła się w firmie prawdziwa rewolucja.

Takiego zakresu remontów firma jeszcze nie widziała. Nowe posadzki w pomieszczeniach produkcyjnych, zastąpienie elementów drewnianych tworzywem sztucznym, wymiana

...i stary

Jakość jest najważniejsza

Nowoczesny spektrometr absorpcji atomowej.

Wszystkie partie ziół pozyskiwane przez WZZ Herbapol, uprawiane na różnych terenach i suszone w różnych warunkach, wymagają gruntownych, specjalistycznych badań. Wykonują je głównie pracownicy firmowego laboratorium zarówno w Pruszkowie jak i w swoim Oddziale w Strachówku, wyposażonego obecnie w sprzęt najwyższej, światowej klasy. Zakupione w roku 2009 dwa amerykańskie chromatografy: ciekłowy (HPLC) i gazowy (GC) są wykorzystywane do oznaczania zawartości substancji czynnych, głównie w gotowych produktach, ale także w surowcach – w ziołach i półproduktach. Obydwa te urządzenia pozwalają na uzyskanie wyjątkowo dokładnych wyników, zgodnych w pełni z obowiązującymi normami europejskimi. Także w laboratorium pracuje od niedawna nowoczesny spektrometr absorpcji atomowej, służący do oznaczania zawartości metali ciężkich w surowcach.

Cała produkcja jest przy tym prowadzona w zgodzie z wymaganymi systemami jakości, które w pełni wdrożono i nieustannie są utrzymywane.

Realizowana przez WZZ Herbapol polityka produkcyjno – handlowa, poparta kompleksową wiedzą na temat ziół i wieloletnim doświadczeniem załogi sprawiają, że odbiorcy otrzymują gwarantowane preparaty najwyższej jakości. Stosowane zasady GMP – Dobrej Praktyki Wytwarzania obejmują dzisiaj wszystkie fazy wytwarzania produktów: od skupu surowców i ich przetwarzania, poprzez pozyskiwanie materiałów pomocniczych i opakowań, a na magazynowaniu, właściwym procesie produkcji i dystrybucji gotowych wyrobów skończywszy.

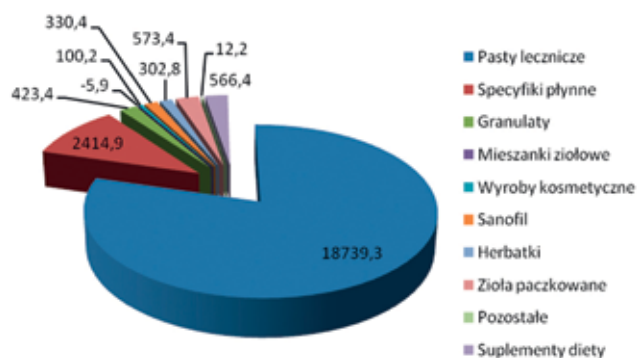
Od początku istnienia WZZ Herbapol Pruszków nadrzędnym celem działalności jest stała troska o najwyższą jakość oferowanych produktów. To dlatego systematycznie prowadzone są kompleksowe badania jakościowe nie tylko wykorzystywanych w produkcji surowców, ale także niezbędnych półfabrykatów. Wyjątkowo rygorystycznie sprawdzane są również wyroby gotowe. W konsekwencji tych wszystkich działań producent gwarantuje pełne bezpieczeństwo całej swojej oferty i jej pełną zgodność z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa farmaceutycznego. A z tych starań i troski o jakość widać, że siła wewnętrznych kontroli są na tyle gęste, a w konsekwencji skuteczne, że pojęcie reklamacji jakościowych praktycznie tu nie istnieje.

Wyjątkowo dokładnej kontroli poddawany jest bowiem nie tylko cały zbiór ziół, ale także proces ich przetwarzania, magazynowanie a nawet transport. Wewnętrzne normy dotyczące jakości wykorzystywanych w procesie produkcji surowców są przestrzegane wyjątkowo rygorystycznie i w pełni odpowiadają regulacjom obowiązującym w Unii Europejskiej. Dla Zakładów oznacza to współpracę tylko ze znanymi i sprawdzonymi dostawcami, stałe kontrole pozyskiwanych od nich ziół na wszystkich etapach produkcji, zarówno we własnych jak i niezależnych laboratoriach.

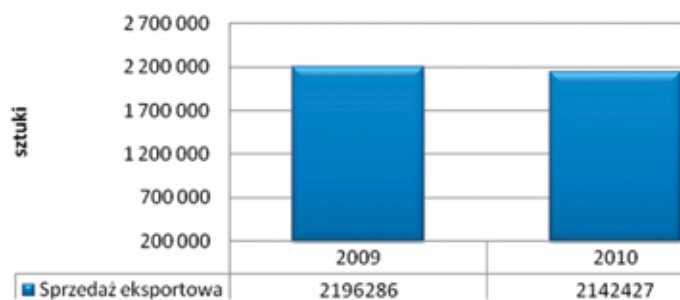

Obsługa tubiarki.

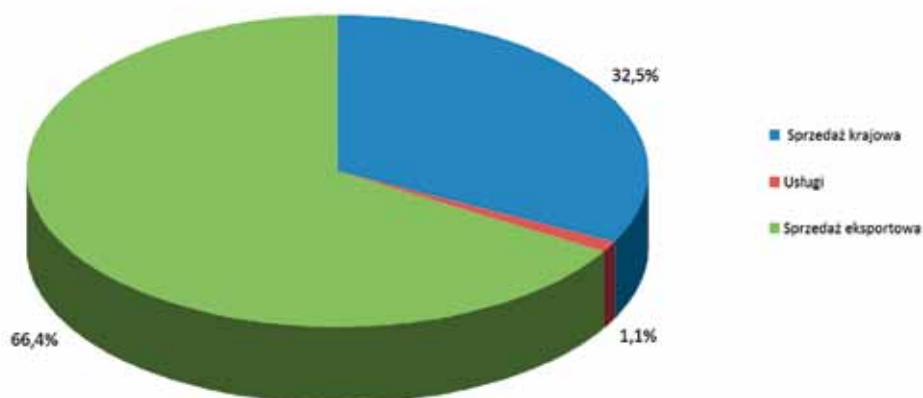
Przychody ze sprzedaży za rok 2010 w podziale asortymentowym (wartości w tys. zł.)

Sprzedaż eksportowa

Sprzedaż w roku 2010

Nowoczesny magazyn ziół.

Właściwie trudno sobie wyobrazić funkcjonowanie WZZ „Herbapol” bez Oddziału Terenowego w Strachówku (trasa Płońsk – Pułtusk). Od początku istnienia Zakładów głównym zadaniem placówki jest rozwijanie bazy surowcowej w terenie. Ale nie tylko...

Nie do przecenienia, szczególnie przez plantatorów, jest świadczenie fachowego doradztwa w zakresie uprawy ziół, skup oraz wstępne przetwarzanie surowców zielarskich, jak np. suszenie, krojenie, odsiewanie, rozdrabnianie czy młócenie. Wszystkie te działania mają na celu doprowadzenie surowców zielarskich do postaci półfabrykatów, które po dostarczeniu do Pruszkowa zostaną wykorzystane do produkcji finalnej.

Oddział właściwie stale jest modernizowany i stale też wyposażany jest w nowe maszyny i urządzenia. Oto główne wyposażenie z roku 1974: szarpak, krajalnica, suszarnia, myjka bębnowa, krajarka do ziół, podajnik, odsiewacz, urządzenie odpylające, odsiewacz do korzeni, rozdrabniacz „Bąk”, młocarnia, sieczkarnia toporowa, przenośnik kubelkowy i przenośnik taśmowy, aparaty destylacyjne oraz waga samochodowa.

W roku 1975 w Strachówku utworzono olejkarnię olejków eterycznych. Największe zapotrzebowanie było na olejek miętowy. Wytwarzano tu również olejek majerankowy, sosnowy i szalwiowy. Olejki te produkowano w aparacie destylacyjnym z roku 1969.

Oddział Strachówko w roku 2004 przeszedł gruntowną, niezbędną modernizację, która prowadziła do spełnienia surowych wymogów GMP – Dobrej Praktyki Wytwarzania.

Mało kto pewnie wie, że w Strachówku surowce zielarskie są skupowane przez cały rok. Procedura ich pozyskiwania jest wyjątkowo rygorystyczna i musi być ściśle przestrzegana. Ocena laboratoryjna próbki wstępnej proponowanego surowca, kontakt z dostawcą i uzgodnienie warunków skupu oraz dostawa surowca w konkretnie ustalonym terminie.

Stale kontynuowany jest proces wymiany starszych urządzeń oraz wyposażania Oddziału w nowoczesne maszyny. Oto dane z roku 2010: krajarka do ziół, przenośnik szczebelkowy, przesiewacz, mieszalnik poziomy, odsiewacz do ziół, podajnik taśmowy, młyn, mieszalnik bębnowy, myjka ciśnieniowa, suszarnia i saszetkarka.

Skup surowca zielarskiego na skalę przemysłową wymaga wręcz precyzyjnego określenia warunków, które musi – bez wyjątku – spełnić dostawca. Np. partia jednego rodzaju surowca powinna ważyć ponad 50 kg i trafić do Strachówka w czystych, nieopisanych i nieuszkodzonych workach. Ze względów technologicznych preferowane są surowce wysuszone.

Oddział Strachówko prowadzi własną uprawę ziół. Ich mała powierzchnia nie pokrywa wprawdzie w pełni zapotrzebowania Zakładów, ale jest ich znaczącym uzupełnieniem.

Pracownicy Oddziału, lipiec 2011 r.

Dyrektorzy/Kierownicy WZZ „Herbapol”

W. Kwaśniewski	Dyrektor Centrali Nasiennej w Warszawie (od 1949 r.)
Wiktor Bartoszewicz	Kierownik Warszawskich Zakładów Surowców Zielarskich (od 1951 r.)
Ibragim Bajraszewski	Dyrektor (od 1952 r.)
Tadeusz Szanajca	Dyrektor (od 1954 r.)
Jan Bobryk	Dyrektor (od 1955 r.)
Feliks Stawicki	Dyrektor (od 1957 r.)
Ryszard Łobarzewski	Dyrektor (od 1963 r.)
Ryszard Olszewski	Dyrektor (od 1975 r.)
Janusz Szawłowski	Dyrektor (od 1992 r.) i Kierownik (od 1996 r.)
Bożena Reklewska	Tymczasowy Kierownik Zakładu (od 1999 r.)
Jan Niespodziany	Tymczasowy Kierownik Zakładu (od 2001 r.)
Marek Chakowski	Zarządca Komisaryczny (2001 r.)
Jan Niespodziany	Zarządca Komisaryczny (od 2001 r.), Zarządca – Dyrektor (od 2004 r.)
Krzysztof Pawlak	Zarządca – Dyrektor (od 23 lipca 2008 r.)

DYREKCJA

Dyrektor Naczelny – Zarządca
Zastępca Dyrektora ds. Handlu i Marketingu
Zastępca Dyrektora ds. Jakości
Zastępca Dyrektora ds. Produkcji i Rozwoju
Główna Księgowa

Krzysztof Pawlak
Danuta Smak
Urszula Sobczak
Ewa Paryczko
Dorota Grzegorzewska

KIEROWNICY

Barczak Paweł, Fajdek Sławomir, Gawrońska Anna, Jaroszevska Iwona, Kossakowska Iwona, Kuźma Małgorzata, Misiołek Ewa, Paradowska Teresa, Poskart Beata, Skorupski Rafał, Smoleń Jacek, Sobiesiak Grażyna, Studzińska Katarzyna, Wieczorek Beata, Wronowski Michał, Załuska Ewelina

PRACOWNICY

Balcerak Krzysztof, Barczak Katarzyna, Bartosiak Waldemar, Belta Robert, Białkowska Karolina, Biegańska Małgorzata, Boczkowska Eliza, Bogacz Agnieszka, Borkowska Anna, Boryna Lucyna, Borys Wojciech, Chojka Iwona, Cichalewski Jerzy, Ciepłowska Anna, Ciesielska Anna, Cieślak Małgorzata, Cuch Tadeusz, Czarnowska Grażyna, Czerwiński Sławomir, Czubek Andrzej, Dąbrowska Dorota, Deluga Waldemar, Detko Agnieszka, Dządza Ewa, Ferski Zygmunt, Fraj Artur, Frankowski Krzysztof, Gacparski Norbert, Gajewska Zofia, Galas Danuta, Garczyński Tadeusz, Gocejna Ryszard, Gromnicka Grażyna, Grzelak Józef, Grzymkiewicz Andrzej, Grzymkiewicz Alina, Grzywaczewski Andrzej, Himmel Alfreda, Idzik Barbara, Igielska Barbara, Iwińska Anna, Jadczyk Hanna, Jakubowski Eugeniusz, Jakubowski Kazimierz, Jakubowski Sylwester, Janisiewicz Irena, Jarosz-Mazur Agnieszka, Just Kamila, Just Marietta, Kacprzak Agata, Kacprzycka Bogumiła, Kalbarczyk Barbara, Kamionka Marian, Kapuścińska-Młodziak Anna, Karolak Maria, Kasperczyk Ewa, Kasperczyk Zenon, Kędzierska Kazimiera, Kieliszek Halina, Kindracka-Rumak Wioleta, Kłosek Halina, Kołtunowicz Franciszek, Korbanek Teresa, Kostro Grzegorz, Kowalczyk Leszek, Kowalska Joanna, Kowalska Hanna, Krawczyk Sylwester, Krawczykowska Anna, Król Andrzej, Kubaczewska Urszula, Kublik-Lament Grażyna, Kuciej Mirosława, Kwiatkowska Małgorzata, Lenartowicz Krystyna, Leszek Elżbieta, Łańko Marcin, Łaska Anna, Łoniewski Sylwester, Maranowska Kamila, Marchewka Karol, Marciniak Maciej, Matczak Tomasz, Michalska Małgorzata, Mikulska Magdalena, Milczarek Jolanta, Miłoszewska Joanna, Molis-Mazurkiewicz Anna, Mucha Sylwia, Murawski Michał, Murawski Paweł, Niedziałkowska Danuta, Nowakowska Halina, Nowakowski Paweł, Nowicki Wiesław, Obidowski Zbigniew, Olczak Justyna, Olszewski Ireneusz, Panfil Małgorzata, Patok Zofia, Pawełczyk Hanna, Perzyna Danuta, Pidek Urszula, Pietrzak Adam, Pióro Agnieszka, Pławska Małgorzata, Pokrywińska Justyna, Pośpiech Urszula, Prostacka Joanna, Przywara Monika, Rachocka Anna, Rafalak Teresa, Rasztawicki Piotr, Rutkowska Agnieszka, Ruźbacka Julia, Ryszkowski Mirosław, Sacharczuk Aneta, Sałańska Maria, Sawicka Anna, Siedlecka Joanna, Sieradzka Małgorzata, Sitek Elżbieta, Skalska Renata, Skłodowska Agnieszka, Skłodowska Janina, Skolkowska Hanna, Skorupa Mirosław, Skrońska Stanisława, Skwarek Justyna, Sokołowski Bogdan, Sosnowska Renata, Szmit Janina, Sztęgierska Ewelina, Sztęgierski Marek, Szymańska Mariola, Szymańska Marta, Świder Sławomir, Świerczyńska Monika, Tabak Agata, Wadowiec Wanda, Wargenau Krystyna, Waśkiewicz Stanisław, Wawer Piotr, Wąsowska Halina, Wenerska Anna, Wilczyński Krzysztof, Wiśniewska Elżbieta, Wiśniewska Monika, Witkowska Barbara, Witkowski Franciszek, Woroniecka Bożenna, Wyszyński Ireneusz, Zalewska Maria, Zalewska Wiesława, Zalewski Marcin, Załuga Edyta, Zdunowska Ewa, Zygowska Wiesława, Zygowski Zbigniew, Żak Marianna, Żakowski Andrzej, Żakowski Leszek, Żochowski Ryszard, Żukowski Eugeniusz

Historyczne zdjęcie Działu Księgowości.

– W „Herbapolu” pracowałam jako księgową, a dwa lata przed emeryturą zostałam główną księgową. Pracowało się inaczej niż dzisiaj. Księgowano się w tzw. amerykankach – był to taki uniwersalny rejestr. Wzrost płac załogi był uzależniony od wzrostu produkcji, a wydatki na pensje kontrolował bank. Co miesiąc należało zgłosić się do banku i przekazać tam, w jakim czasie wykonana została produkcja i stosownie do tego wypłacano odpowiedni fundusz. Co roku w latach osiemdziesiątych odbywały się dożynki, np. w Strachówku czy Radomiu. Chętnie w tym uczestniczyliśmy, bo była to wspaniała zabawa i do domu wracaliśmy w środku nocy.

Adela Bany

– Gdy rozpoczynałam pracę w Herbapolu (rok 1964) asortyment był wyjątkowo skromny. Zajmowałam się zaopatrzeniem produkcji we wszystkie niezbędne surowce. Pamiętam, że kiedy tu przyszedłam, to na terenie zakładu był tylko jeden budynek. Wcześniej produkowano w nim proszki od bólu głowy. Początkowo produkcję wykonywano ręcznie: pracownice nasypywały zioła za pomocą garnuszków z miarkami do ręcznie podstawianych torebek. Bałagan z zaopatrzeniem był nieprawdopodobny: przydziały papieru otrzymywaliśmy z Poznania i tam wykonywano dla nas kartoniki. Z Gniezna sprowadzaliśmy etykiety, a z Antoninka butelki. Po odejściu na emeryturę (1984) moje obowiązki podzielono na trzy osoby.

Zofia Gawlińska

– W roku 1957, kiedy podejmowałam pracę w Herbapolu, zakład dopiero od roku działał w Pruszkowie. Tu przywożono zioła z punktów skupu, tu je sortowano, wkładano do toreb i ważono. Nie było wtedy laboratorium a prototypy granulatów przygotowywano za pomocą maszynki do mięsa. Pamiętam zielarkę, panią Zofię Szwankiewicz, która doskonale знаła działanie ziół i to dzięki niej powstało wiele znanych i cenionych wyrobów ze znakiem Herbapolu. Przez pewien czas byłam także przewodniczącą Rady Pracowniczej. Po czterdziestu latach pracy przeszłam na zasłużoną emeryturę.

Ryszarda Karlewicz

– Zaczynałam swoją pracę w Herbapolu przy produkcji Fitolizyny. Właściwie wszystko odbywało się ręcznie. Najpierw jedna osoba czyściła tuby przez nałożenie ich na specjalne kołki okręcone gazą. Kolejny pracownik przy pomocy maszyny nabijał pastę w tuby. Gdy już ją zaciśnięto i wybito na niej datę ważności – należało ją zanurzyć w gorącej parafinie znajdującej się w garnku, żeby pasta nie wyciekała na zewnątrz. Jako zastępca kierownika magazynu odpowiadałam za olbrzymi majątek Zakładów. Mile wspominałam organizowane w stołówce imieniny koleżanek i kolegów. Pamiętam też wspaniałe dożynki w Strachówku.

Celina Mętrak

– Zakład Zielarski powstał w roku 1949 w Warszawie i dopiero po pewnym czasie przeniesiono go do Pruszkowa. Początki były bardzo trudne, ale stopniowo wszystko się poprawiało. Sensacją był w dawnych latach eksport majeranku do RFN. Zakład stale się rozbudowywał i sporo inwestował w nowe maszyny i urządzenia. Brałem udział w sprowadzaniu z Włoch maszyn do pakowania herbat ziołowych. Na rynek wprowadzano stale nowe wyroby. Po wejściu do Unii należało spełnić surowe wymogi przepisów. To było konieczne i kosztowne. Dzisiejszy zakład jest zupełnie inny od tego, w którym ja zaczynałem pracę. Po czterdziestu latach wykonywania obowiązków elektryka przeszedłem na zasłużoną emeryturę. Nie mogłem usiedzieć w domu i w roku 2003 powróciłem do Zakładów i pomagam w pracy Działu Technicznego.

Tytus Tarsała

WZZ „Herbapol”

– konferencje, sympozja, misje

Wieloletnią tradycją stało się uczestniczenie WZZ Herbapol w imprezach targowo – promocyjnych oraz sympozjach na terenie całego kraju. Czynn timer uczestniczymy także w spotkaniach organizowanych przez Izby Zielarskie.

W kraju:

2010 r.

Maj, czerwiec: jako partner Komitetu Upowszechniania Karmienia Piersią, który działa przy Instytucie Matki i Dziecka w Warszawie aktywnie promujemy naturalnie karmienie piersią,

promocja nowego produktu „Herbatka ziołowa dla matek karmiących” na konferencjach w Warszawie i w Łomży

Maj – Konferencja „Po prostu 10 kroków” z okazji Światowego Tygodnia Promocji Karmienia Piersią, Lublin

Wrzesień – VII Konferencja Uzdrowskowa w Ciechocinku (promocja Reumosolu), Ciechocinek

2011 r.

Kwiecień – I Śląskie Sympozjum Reumatologii i Rehabilitacji w Ustroniu

Maj – konferencja „Mów do mnie” z okazji Światowego Tygodnia Promocji Karmienia Piersią, Warszawa

Maj – konferencje dla położnych, Łomża, Hajnówka

Maj – stała współpraca z Fundacją Razem Łatwiej – Szkoła Matek i Ojców, Warszawa

Czerwiec – Piknik Wcześniaka, wspólnie z Fundacją Bank Mleka Kobiecego, Warszawa

Za granicą:

2003 r.

Czerwiec – Polska Wystawa Narodowa, Sanki Petersburg, Rosja

2004 r.

Luty – Targi „INTERCHARM”, Kijów, Ukraina

Październik – Polska Wystawa Narodowa „Teraz Polska”, Taszkient, Uzbekistan

2005 r.

Kwiecień – Międzynarodowe Targi TIHE, Taszkient, Uzbekistan

Październik – Wystawa Polskich Producentów w PL Market, Berlin, Niemcy

Listopad – Polska Wystawa Narodowa, Kair, Egipt

2006 r.

Maj – Polska Wystawa Narodowa, Ałma – Ata, Kazachstan

2007 r.

Maj – Targi Bulmedica, Sofia, Bułgaria

Listopad – Polska Wystawa Narodowa, Baku, Azerbejdżan

2008 r.

Marzec – ALIMENTARIA, Międzynarodowe Targi Produktów Spożywczych i Napojów, Barcelona, Hiszpania

Kwiecień – Targi TIHE, Taszkient, Uzbekistan

2009 r.

Kwiecień – ALIMENTARIA, Międzynarodowe Targi Produktów Spożywczych i Napojów, Lizbona, Portugalia

Kwiecień – Targi COSMOPROF, Bolonia, Włochy

Maj – Międzynarodowe Targi Żywności, Seul, Korea Południowa

Lipiec – Misja Gospodarcza do Obwodu Żytomierskiego, Ukraina

Listopad – Kongres Człowiek i lekarstwo, Ałma-Ata, Kazachstan

Listopad – Misja Gospodarcza firm branży farmaceutycznej i kosmetycznej, Pekin, Chiny

2010 r.

Kwiecień – Targi TIHE, Taszkient, Uzbekistan

Lipiec – Międzynarodowa Wystawa Medyczna w Turkmenistanie

Październik – Ochrona Zdrowia 2010, Kijów, Ukraina

Listopad – Kongres „Człowiek i lekarstwo”, Ałma-Ata, Kazachstan

Grudzień – Misja gospodarcza, Ankara – Sztambuł, Turcja

2011 r.

Maj – Poland Expo Wystawa Narodowa, Taszkient, Uzbekistan

Czerwiec – Polsko-Tureckie Forum Biznesu, Ankara, Turcja

Dyrektor Danuta Smak (z prawej) na Targach w Kazachstanie 2010 r., z lewej - lokalna przedstawicielka Herbapolu

60-lecie

Herbapol
— Pruszków —

Warszawskie Zakłady Zielarskie „Herbapol”

ul. Ołówkowa 54, 05-800 Pruszków

Tel. + 48 22 738 13 00

+ 48 22 738 13 11

Fax + 48 22 738 13 03

www.herbapol.waw.pl

Materiały źródłowe: Marcin Zalewski

Opracowanie i redakcja:

KODA Public Relations

Opracowanie graficzne:

Jago

Druk:

OLTOM